

International JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 22.06.2023
Published /Yayınlanma 31.08.2023
Volume/Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(98),1981-1989

10.5281/zenodo.8306862
Araştırma Makalesi
ISSN: 2459-1149

Dr. Sıddık ATAMAN
<https://orcid.org/0000-0001-5630-9208>
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van / TÜRKİYE

Yönetim ve Bilişim Sistemleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Sistematik Derleme Yöntemi İle İncelenmesi

Examination of Graduate Theses in the Field of Management and Information Systems by Systematic Compilation Method

ÖZET

Türkiye’de sosyal bilimler alanında Yönetim ve Bilgi Sistemleri konusu üzerine yapılan lisansüstü tezlerin sistematik derlemesinin yapıldığı bu çalışmada, 2000-2023 yılları arasında Türkiye’de yapılan ve Ulusal Tez Merkezinde erişim izni sağlanan ve inceleme kriterlerini sağlayan toplam 43 yüksek lisans ve doktora tezi sistematik derleme ile incelenmiştir. Tezlerin sistematik derlemesinde içerik analizi çalışmalarında yaygın olarak kullanılmaya başlanılan ve veri görselleştirmede okuyucuya kolaylık sağlayan MAXQDA 2020 programı kullanılmıştır. Çalışma kapsamında sistematik derleme ile incelenen tezler, tezin yapıldığı üniversite, anabilim dalı, yönetim bilgi sistemlerinin ilişkilendirildiği konu, tezlerde uygulanan araştırma yöntemine göre incelenerek elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Yönetim bilgi sistemleri alanından yapılan tezlerin sistematik derlemesinin yapıldığı bu çalışmadan elde edilen bulgular, ileriki süreçlerde konu ile ilgili çalışma yapmayı düşünen araştırmacılara bir perspektif sunacağı, alan yazında ele alınması gereken konular ile ilgili farklı bir bakış açısı kazandırarak önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim, Bilişim, Yönetim ve Bilişim Sistemleri, Sistematik Derleme.

ABSTRACT

In this study, in which the postgraduate theses on the subject of Management and Information Systems in the field of social sciences in Turkey were systematically compiled, a systematic review of 43 master's and doctoral theses, which were made in Turkey between the years 2000-2023 and which were accessed in the National Thesis Center and met the examination criteria, investigated with. In the systematic compilation of theses, the MAXQDA 2020 program, which is widely used in content analysis studies and provides convenience to the reader in data visualization, was used. Within the scope of the study, the theses examined by a systematic review, the university, the department, the subject related to the management information systems, the research method applied in the theses and the findings obtained are included. It is thought that the findings obtained from this study, in which the theses made in the field of management information systems were systematically compiled, will provide a perspective to the researchers who are considering working on the subject in the future and will provide important contributions by providing a different perspective on the issues that need to be addressed in the literature.

Keywords: Management, Informatics, Management and Information Systems, Systematic Review.

1. GİRİŞ

Günümüzde yaşamın hemen hemen her alanında etkili bir karara varmak için güncel bilgiye erişim kaçınılmaz bir ihtiyaç olmuştur. Bu bağlamda, sanayi, ticaret, savunma, bankacılık, eğitim, ekonomi ve siyaset gibi özel alanlarda da güncel bilgiye büyük bir ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde güncel bilgiye erişimin en temel araçlarından biri olan yönetim ve bilişim sistemleri bu bilgiye erişme noktasında önemli bir rol oynamaktadır. İşletmeler ve kurumlar, bu sistemleri kullanarak faaliyetlerini daha verimli, daha etkili ve daha kârlı hale getirmektedirler.

Yönetim ve Bilişim Sistemleri (YBS), işletmelerin ve organizasyonların bilgi ve teknoloji kaynaklarını etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olan disiplinlerarası bir alandır. Bu alanda yönetim ve bilgi teknolojilerinin birleştirilmesiyle organizasyonların verimliliklerini artırmak, rekabet avantajı sağlamak ve stratejik hedeflere ulaşmak amaçlanır. Yönetim ve bilişim sistemleri, iş süreçlerinin otomasyonu, veri analitiği, bilgi yönetimi, yazılım geliştirme, ağ yönetimi gibi konuları içerir. Bir işletmenin bilgi sistemleri, iş süreçlerini yönetmek, verileri toplamak, depolamak, analiz etmek, karar vermek ve raporlamak için kullanılan teknolojiler ve yazılımlardır. Yönetim ve bilişim sistemleri, işletmelerin bu bilgi sistemlerini etkin bir şekilde kullanmalarına ve yönetmelerine yardımcı olur.

Bu çalışmada Türkiye’de 2000-2023 yılları arasında sosyal bilimler alanında yönetim ve bilişim konusu ile ilgili lisansüstü tezlerin bir derlemesi yapılmıştır. Bu amaçla yapılan bu çalışma üç bölüm altında

tasarlanmıştır. Birinci kısım olan literatür bölümünde yönetim ve bilişim kavramları yönetim ve bilişim sistemleri kavramlarının tanımlamalarına yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümü olan yöntem bölümünde ise araştırmaya dahil edilen verilerin analiz yöntemi ve analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde ise araştırmadan elde edilen bulguların sonuçları değerlendirilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yönetim, Bilişim, Yönetim ve Bilişim Sistemi Kavramları

Yönetim Bilişim Sistemi, bir kuruluşdaki yöneticilerin planlama ve kontrol işlevlerini desteklemek amacıyla bilgi sağlayan entegre bir insan-makine sistemi olarak kabul edilmektedir (O'brien ve Marakas, 2006: 26). Bu bağlamda yönetim, bilişim ve sistem ayrı ayrı olarak ele alınması gerekmektedir.

Yönetim bir işlev, bir süreç, bir meslek ve bir insan sınıfı olarak kabul edilmekte ve yöneticiler tarafından gerçekleştirilen görev ve faaliyetlerin türünü ifade etmektedir. Faaliyetlerin kendine özgü doğası, planlama, organize etme, yönlendirme, liderlik ve kontrol gibi yönetsel işlevler tarafından belirlenir (Haag vd., 1998: 281).

King'e göre yönetim planlama, organizasyon, kontrol ve yönlendirme süreçlerinden oluşmaktadır. Planlama, izlenecek yollara ve bunların ne zaman ve nasıl gerçekleştirileceğine önceden karar verme sürecidir. Hedeflerini mümkün olan en iyi şekilde ve gelecekteki fırsat ve sorunları tahmin etmeye yöneliktir. Organizasyon, kurumun hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştırmak için insanların ve faaliyetlerin resmi olarak gruplandırılmasıdır. Bu bağlamda, personel arasında sorumluluk, iş ve hiyerarşi atama ihtiyacı bulunmaktadır. Kontrol, planların gidişatının kontrol edilmesi ve yol boyunca oluşabilecek sapmaların düzeltilmesidir. Yönlendirme ise plan, yapı ve grup çalışmalarının istenilen yönde harekete geçirilmesi sürecidir. İstenilen liderlik motivasyonunu ve doğru iletişimi sağlayarak planların uygulanması için gereklidir (King, 1978: 29).

Yönetim 3 hiyerarşik şekilde gruplandırılabilir. Bunlar, üst veya stratejik yönetim, orta veya taktik yönetim ve alt veya operasyonel yönetimdir. Üst yönetim, kuruluşun çeşitli departmanlarının altında faaliyet göstereceği politikaları, planları, hedefleri ve bütçe çerçevesini oluştururken orta yönetim, üst yönetimin politikalarını ve genel planlarını uygulama sorumluluğuna sahiptir. Alt veya operasyonel yönetim ise gelir, kar ve diğer hedefleri karşılamak için mal ve hizmet üretmek için orta yönetimin günlük operasyonlarını ve kararlarını uygulama sorumluluğuna sahiptir (Swanson, 1974: 176).

Bilgi, veri işleminin sonucu veya ürünüdür. Bilgi, karar vericinin gerekli önlemleri alabilmesi için belirli bir zamanda ve yerde düzenlenen ve sunulan veriler olarak tanımlanabilir. Bilgi, bilgilendirici veya çıkarımsal amaçlar, argümanlar veya tahmin için bir temel olarak alınan, işlenen veya başka bir şekilde kullanılan verilerden oluşur (Arslan, 2001: 178).

Bilişim sistemleri, işletmelerin faaliyetlerini daha hızlı ve verimli bir şekilde gerçekleştirmelerine yardımcı olur. Bu da işletmelerin rekabet avantajı elde etmelerini sağlar. Bilişim sistemleri, işletmelerin verileri analiz etmelerine ve daha iyi kararlar almalarına yardımcı olur. Bu da işletmelerin daha stratejik ve bilgiye dayalı kararlar alarak daha başarılı olmalarını sağlar. Bilişim sistemleri, işletmelerin faaliyetlerini daha iyi izlemelerine ve yönetmelerine yardımcı olur. Bu da işletmelerin daha iyi bir şekilde yönetilmesini ve işletme performansının artmasını sağlar (Cebeci, 2021: 119). Dolayısıyla, bilişim sistemleri ise işletmelerin verileri toplama, depolama, analiz etme, işleme ve paylaşma süreçlerinde kullanılan teknolojileri ve uygulamaları içerir. Yönetim ve bilişim sistemleri, işletmelerin bu teknolojileri kullanarak daha verimli ve etkili hale getirmelerine yardımcı olur.

Sistem ise belirli işlevleri yerine getirmek için bir araya getirilen bir grup öge veya bileşendir. Bir sistem üretim alt sistemi, pazarlama alt sistemi, personel alt sistemi ve finansal alt sistemi gibi çeşitli alt sistemlerden oluşur. Örneğin bir üretim alt sistemi, üretim kontrolü, malzeme kontrolü, kalite kontrolü vb. alt sistemlerinden oluşabilir (Güleş, 2000: 103).

Tauber ve Schwartz'a göre yönetim ve bilişim sistemleri, planlama, bütçeleme, muhasebe, kontrol ve diğer yönetim süreçlerinde kullanılmak üzere verileri toplayan, doğrulayan, transformatörler üzerinde çalışan, depolayan, alan ve sunan bir insan, ekipman, prosedür, belge ve iletişim sistemidir (Tauber ve Schwartz, 2011: 433). Walsh ve Kanter'e göre yönetim ve bilişim sistemleri, karar verme, uygulama ve kontrol etmede yönetime yardımcı olan bir sistemdir (1989: 19). Davis ve Olson'a göre yönetim ve bilişim sistemleri, bir kuruluşta operasyonel kontrol, yönetim kontrolü ve karar verme işlevlerini desteklemek için

bilgi sağlamak için tasarlanmış entegre bir kullanıcı makine sistemidir. Bilgi sistemleri, tedarikçilerin yanı sıra donanım, yazılım, insan, prosedürler gibi kaynaklardan yararlanır (1985: 692).

Yönetim ve bilişim sistemleri, işletmelerin birçok alanda kullanabileceği bir dizi teknolojiyi içerir. Bu teknolojiler arasında işletme kaynak planlaması (ERP) sistemleri, müşteri ilişkileri yönetimi (CRM) sistemleri, veri analizi ve iş zekası yazılımları, bulut bilişim teknolojileri ve siber güvenlik sistemleri yer alır. İşletmeler, yönetim ve bilişim sistemleri disiplini kullanarak, faaliyetlerini daha verimli hale getirebilirler. Bu disiplin, işletmelerin rekabet avantajı elde etmelerine, daha iyi kararlar almalarına ve işletme performanslarını arttırmalarına yardımcı olur (Haag vd., 1998: 288).

Yönetim ve bilişim sistemleri, işletmelerin faaliyetlerini daha verimli hale getirmelerine yardımcı olur. Bu sistemler, işletmelerin veri işleme, veri analizi, raporlama ve iş akışı yönetimi gibi işlemleri otomatikleştirmelerine yardımcı olur. Bu da işletmelerin daha hızlı, daha verimli ve daha karlı hale gelmelerini sağlar. Yönetim ve bilişim sistemleri, işletmelerin verilerini toplamalarına, analiz etmelerine ve yönetmelerine yardımcı olur. Bu da işletmelerin daha bilgiye dayalı kararlar almalarına ve stratejik planlama yapmalarına olanak tanır (Cebeci, 2021: 124). Yönetim ve bilişim sistemleri ayrıca işletmelerin büyümesine yardımcı olur. Bu sistemler, işletmelerin faaliyetlerini ölçeklendirmelerine, yeni pazarlara girmelerine ve daha etkili bir şekilde yönetmelerine olanak tanır (Güleş, 2000: 109).

Sonuç olarak, yönetim ve bilişim sistemleri, günümüz iş dünyasında önemli bir role sahiptir. İşletmeler, bu sistemlere yatırım yaparak, faaliyetlerini daha verimli, daha etkili ve daha karlı hale getirebilirler.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmada sosyal bilimler alanında yönetim ve bilişim sistemleri konu başlığı altında yapılan lisansüstü tezlerin sistematik derleme yöntemi ile incelenmesi amaçlanmıştır. Sistematik derleme ile ilgili olarak literatürde birbirine kapsayan birçok tanımlama bulunmaktadır. Arslan (2018) sistematik derlemeyi, belli başlı bir alanda yapılan özgün araştırmaların detaylı ve kapsamlı bir biçimde taranıp, dışlanma ve dahil edilme kriterlerini esas alarak, elde edilen bulguların sentezlendiği bilimsel çalışma olarak ifade ederken; Lasserson vd., (2019) sistematik incelemelerin genel özelliklerini, araştırma sorusunun ön tanımı; incelemenin kapsamı ve hangi çalışmaların incelemeye dahil edilmeye uygun olduğu konusunda netlik; ilgili tüm araştırmaları bulmak için her türlü çabayı göstermek, dahil edilen çalışmalardaki yanlışlık konularının dikkate alınmasını sağlamak ve dahil edilen çalışmaları analiz ederek belirlenen tüm araştırmalara dayalı olarak tarafsız ve nesnel sonuçlar çıkarmak olarak ifade etmişlerdir. Araştırma süresince tezlerin incelenmesinde veri görselleştirmesini sağlamak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan Maxqda2020 programı kullanılmıştır. Tezler Maxqda programına aktarıldıktan sonra her bir tez ayrı ayrı kodlanarak, daha sonra analizlere tabi tutulmuştur. İlişkisel kod analizleri sonucu elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

3.2. Araştırma verilerinin Seçimi

Sistematik derleme yöntemi ile incelenen lisansüstü tezler Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ulusal Tez Merkezi veritabanına kayıtlı ve erişim izni olan tezlerden seçilmiştir. Tezlerin seçiminin 2000-2023 yılları arasında yayımlanmış, Türkçe yazılmış ve sosyal bilimler alanında yazılmış olması kriterlerine göre seçim yapılmıştır. Tez taraması Mayıs-Haziran 2023 tarihleri arasında yapılmış ve belirtilen kriterlere uygun toplam 42 tez elde edilmiş, ancak 3 tez çalışmasında eksik bilgiler bulunduğu için incelemeye dahil edilmemiştir.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2000- 2023 (Haziran) döneminde yayımlanan, sosyal bilimler alanında yapılan, Türkçe yazılan ve erişim izni verilen tezleri incelemeye alması yönünden çeşitli kısıtları barındırmaktadır. Araştırmada konu ile ilgili yazılmış olan kitap, kitap bölümü, tez, bildiri ve derleme makaleler araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

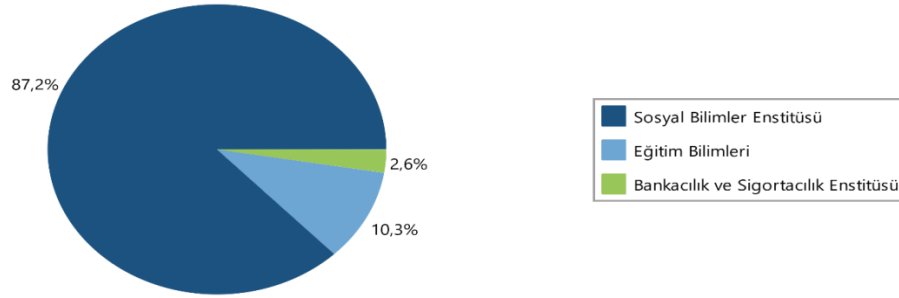
4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde sistematik derleme yöntemiyle incelenen tezlerin üniversite, enstitü, anabilim dalı, program, yıl, araştırma yöntemi, danışman bilgilerine yer verilecektir.

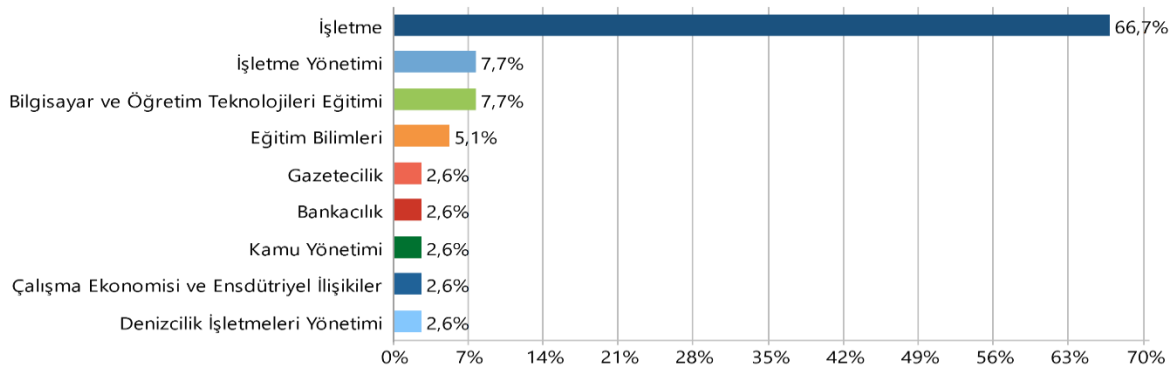
Tablo 1. Tezlerin Üniversite Dağılımı

Üniversite	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Beykent Üniversitesi	4	-	4
Selçuk Üniversitesi	1	3	4
Sütçü İmam Üniversitesi	2	-	2
Akdeniz Üniversitesi	1	1	2
Mersin Üniversitesi	2	-	2
Marmara Üniversitesi	2	-	2
Atatürk Üniversitesi	2	-	2
İstanbul Üniversitesi	1	1	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1	2
İstanbul Teknik Üniversitesi	-	1	1
Okan Üniversitesi	1	-	1
Gebze Teknik Üniversitesi	1	-	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1	-	1
Kırıkkale Üniversitesi	1	-	1
Bahçeşehir Üniversitesi	1	-	1
Gebze Yüksek Teknoloji	1	-	1
Cumhuriyet Üniversitesi	1	-	1
Celal Bayar Üniversitesi	1	-	1
Sakarya Üniversitesi	1	-	1
Adnan Menderes Üniversitesi	1	-	1
Türk Hava Kurumu Üniversitesi	1	-	1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	-	1
Pamukkale Üniversitesi	1	-	1
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	-	1
Gazi Üniversitesi	1	-	1
Gaziantep Üniversitesi	-	1	1
Toplam	31	8	39

Tezlerin hangi üniversitelerde yapıldığını gösteren Tablo 1'deki sonuçlara bakıldığında, en fazla tezin Beykent Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde yapıldığı tespit edilmiştir.

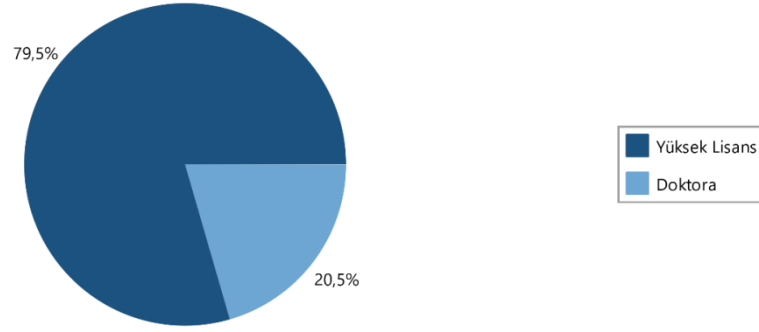
Şekil 1. Tezlerin Enstitü Dağılımı

Yapılan lisansüstü tezlerin hangi enstitülerin bünyesinde yapıldığını tespit etmek amacıyla yapılan sorgulamalarda, yapılan tezlerin %87,2'nin Sosyal Bilimler Enstitüsü, %10,3'nün Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve %2,6'sının da Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü bünyesinde yapıldığı görülmüştür.

Şekil 2. Tezlerin Anabilim Dalı Dağılımı

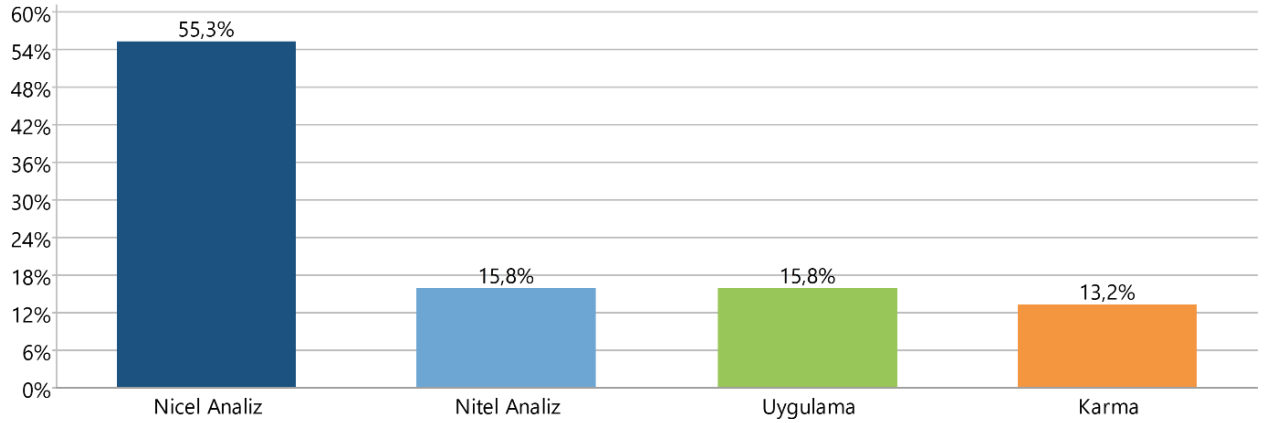
Tez çalışmalarının hangi anabilim dalı başkanlıkları bünyesinde yapıldığını gösteren Şekil 2'ye bakıldığında yönetim ve bilişim sistemleri alanında yapılan tezlerin büyük oranda (%67,7) İşletme Anabilim Dalı bünyesinde hazırlandığı, %7,7'nin İşletme Yönetimi ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında hazırlandığı, geri kalan tezlerinde de Eğitim Bilimleri, Gazetecilik, Bankacılık,

Kamu Yönetimi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişler ve Denizcilik İşletmeleri Yönetimi anabilim dalı başkanlıkları bünyesinde hazırlanmış olduğu tespit edilmiştir.

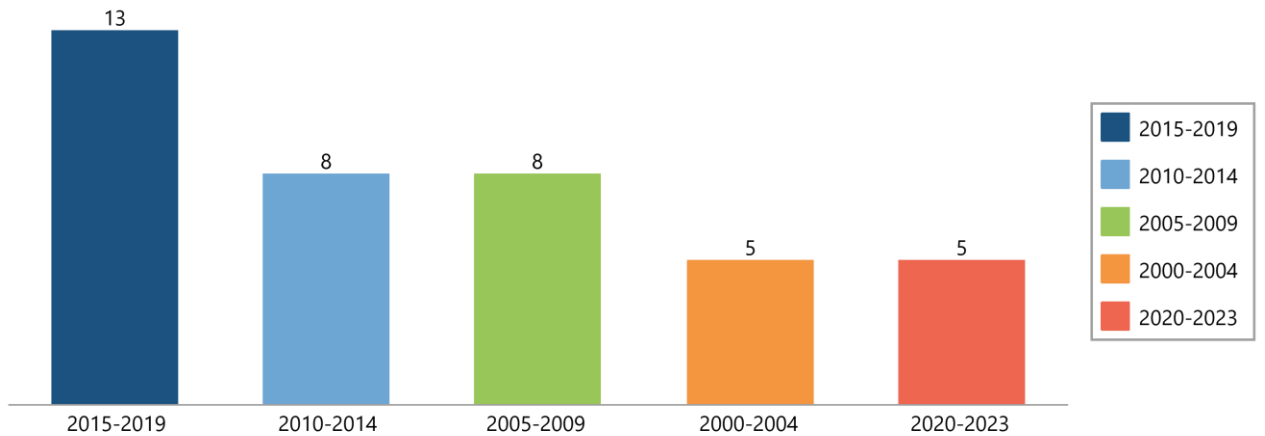
Şekil 3. Tezlerin Lisansüstü Programlara Göre Dağılımı

Tezlerin lisansüstü program bilgilerini gösteren Şekil 3'e bakıldığında araştırmaya dahil edilen tezlerin %79,5'nin Yüksek Lisans Tezi, %20,5'nin de Doktora tezi olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde sosyal bilimler alanında yönetim ve bilişim sistemleri ile ilgili yapılan tezlerin büyük bir çoğunluğunun yüksek lisans programlarında yapıldığı bunun yanında yönetim ve bilişim sistemleri alanında daha düşük bir oranda doktora tez çalışmasının olduğu görülmektedir.

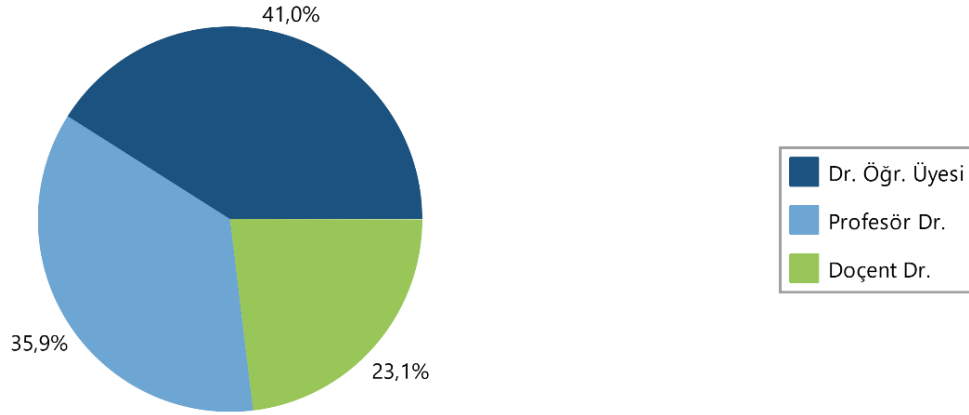
Şekil 4. Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Yapılan tezlerde hangi araştırma yöntemlerinin kullanıldığını tespit etmek amacıyla yapılan sorgulamalar neticesinde elde edilen bulguları gösteren Şekil 4'e bakıldığında, lisansüstü tezlerin %55,3'ünde nicel araştırma yöntemleri, %15,8'inde nitel araştırma yöntemi, %13,2'sinde karma yöntemler uygulandığı görülmektedir. Tezlerin %15,8'inde ise organizasyonlar için yönetim bilişim sistemi uygulamalarının test edildiği tespit edilmiştir.

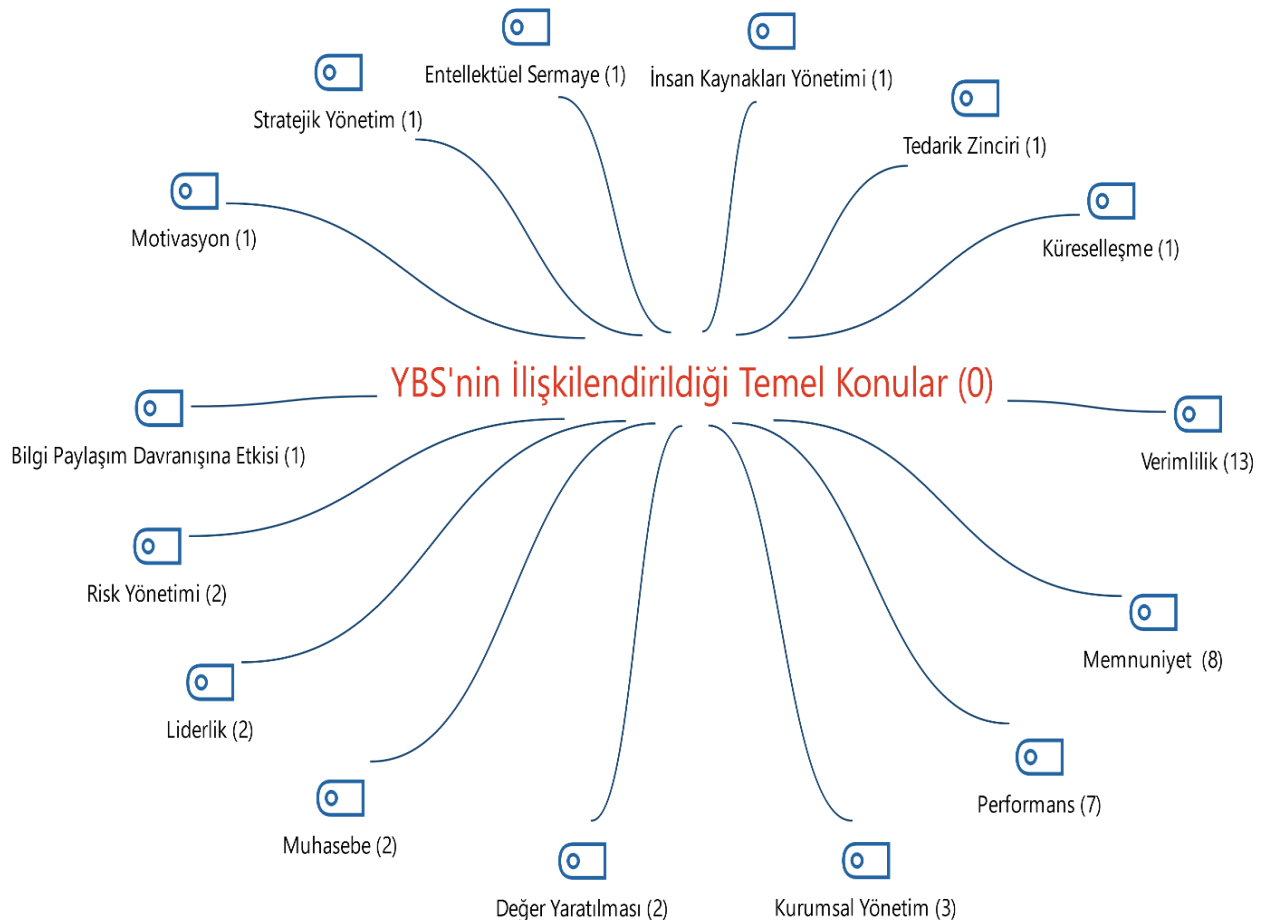
Şekil 5. Tezlerin Yayımlanma Yılına Göre Dağılımı

Tezlerin hangi yıllarda yayımlandığı görmek amacıyla yapılan incelemelerde tezlerin yoğunluklu olarak 2015-2019 yılları arasında yapıldığı görülmüştür. 2015-2019 yılları arasında 13 lisansüstü tez yapılmışken, 2010-2014 yılları arasında 8, 2005-2009 yılları arasında 8, 2000-2004 yılları arasında 5 ve 2020-2023 yılları arasında da toplan 5 tezin yapıldığı görülmüştür. Tezlerin yıllara göre dağılımını gösteren bu durum göz önüne alındığında yönetim ve bilişim sistemleri konusunun 2010-2020 yılları arasında en popüler dönem olduğu görülmektedir.

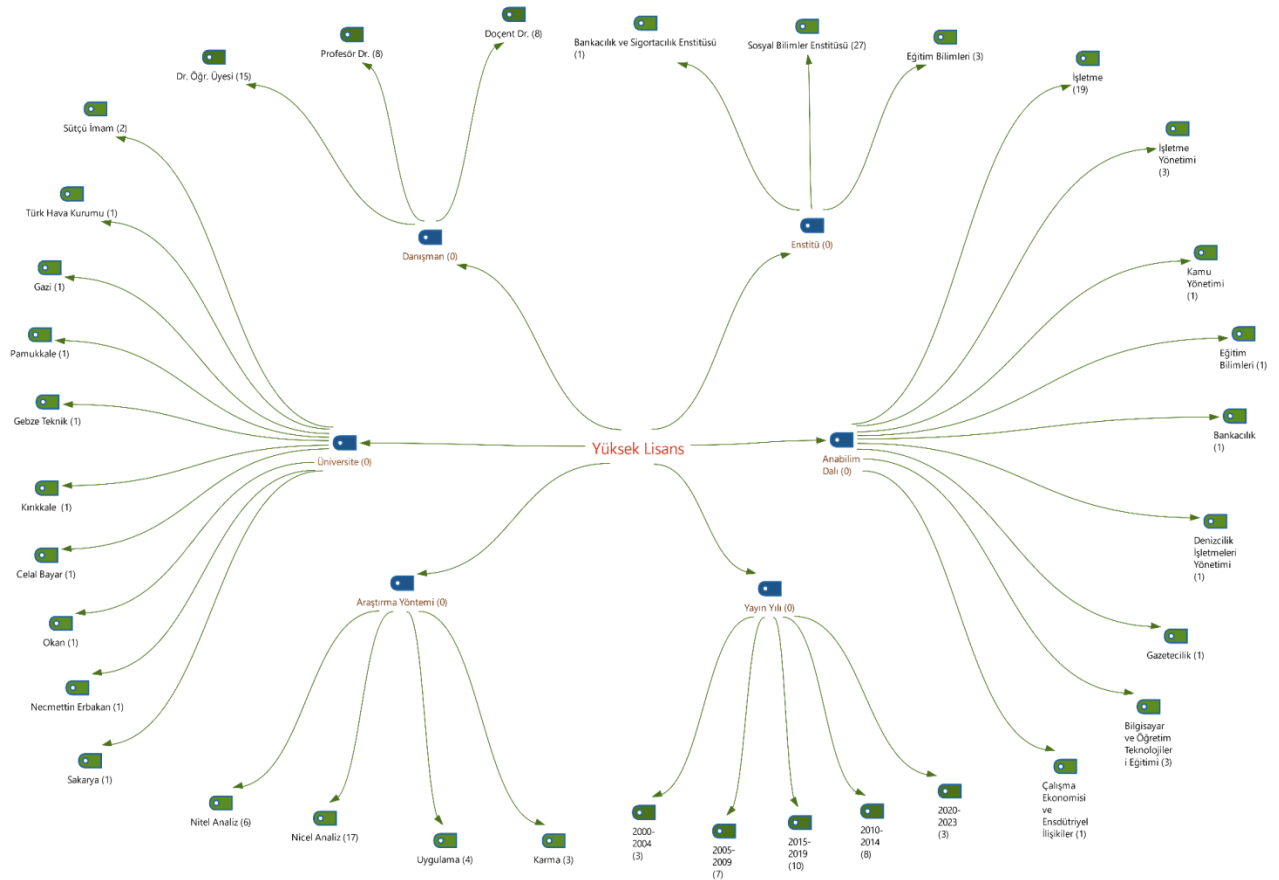
Şekil 6. Tezlerin Yayımlanma Yılına Göre Dağılımı

06.03.2018 tarihli ve 30352 sayılı Resmi Gazete kararı ile “yardımcı doçent” ibaresi “doktor öğretim üyesi” şeklinde değiştirilmiştir. Bu karar gereği 06.03.2018 tarihinden önce yayımlanan 13 tezde yer alan “Yrd. Doç. Dr.” Unvanı “Dr. Öğr. Üyesi” olarak kabul edilmiştir. Yönetim ve bilişim sistemleri alanında yapılan tezlerin danışmanlığını yürüten öğretim üyelerinin ünvanlarına göre dağılımını gösteren Şekil 6’ya baktığımızda danışmanların %41’inin Dr. Öğr. Üyesi, %35,9’nun Profesör, %23,1’nin de Doçent ünvanına sahip oldukları görülmektedir.

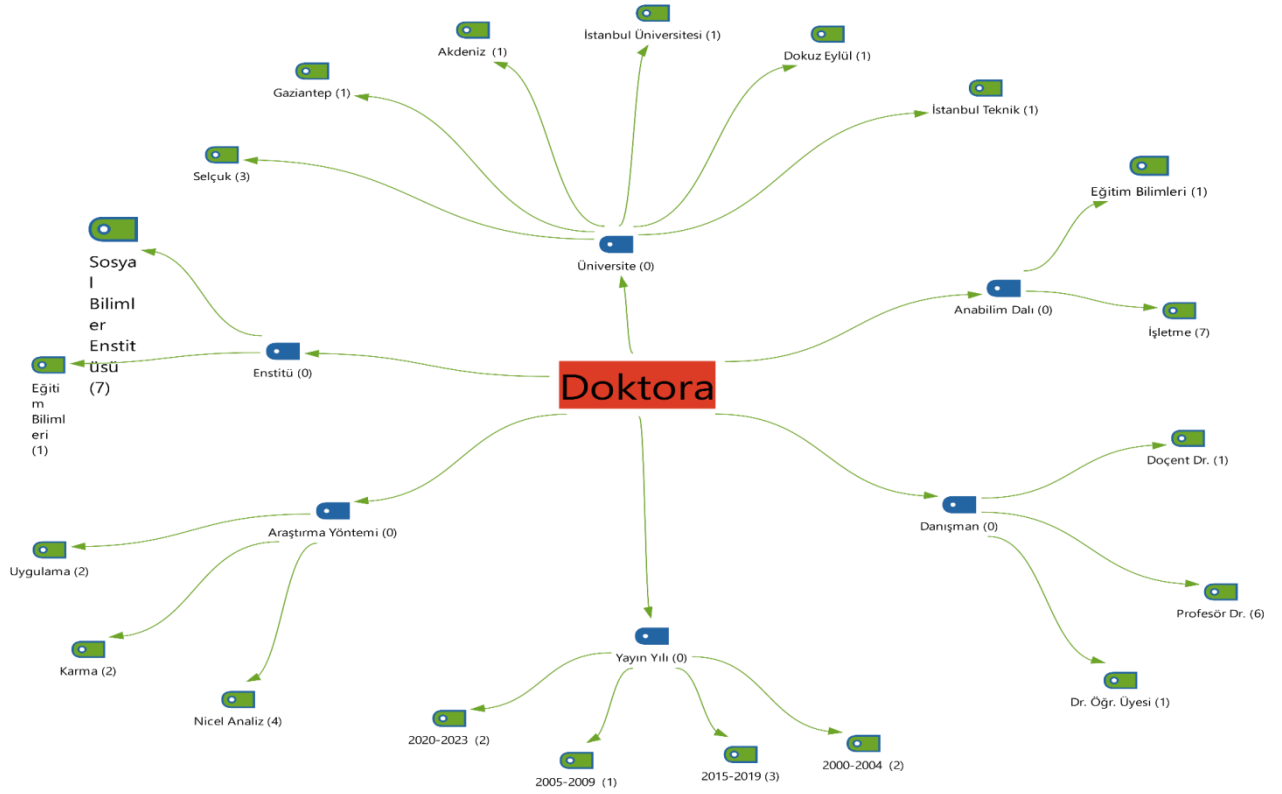

Şekil 7. Tezlerin İlişkilendirildiği Temel Konular

Yönetim ve bilgi sistemi konusu ile ilgili yapılan tezlerin temelde hangi konu başlıkları ile yapıldığını tespit etmek amacıyla MAXQDA 2020 aracılığı ile analizler yapılmıştır. Araştırmaya dahil edilen her bir tez nitel araştırma yönteminde desenlerinden biri olan içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş olup, tezin hangi konu başlıkları ile ilişkilendirildiği ilgili kodlarla kodlanmıştır. Yönetim Bilgi Sistemi ile birlikte ele alınan konuları görmek ve arasındaki ilişkiyi görmek amacıyla MAXQDA aracılığı ile Kod-Alt kod bölümler modeli analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen yukarıdaki görsel ile yönetim bilgi sisteminin ilişkilendirildiği konular görüntülenmiştir. Yukarıdaki görsele baktığımızda araştırmacıların, yönetim ve bilişim sistemi konusunu sırasıyla en çok verimlilik ile ilişkilendirdiği görülmektedir. Memnuniyet, performans ve kurumsal yönetim konularının da sıklıkla ilişkilendirildiği görülmektedir. Analiz edilen tezlerde verimlilik konusunun 13 kez, memnuniyet konusunun 8 kez, performans konusunun 7 kez, kurumsal yönetim, liderlik, risk yönetimi, muhasebe ve değer yaratımının 2 kez ilişkilendirildiği görülmektedir. Diğer taraftan yapılan tezlerde bilgi paylaşımı, motivasyon, stratejik Yönetim, entelektüel sermaye, insan kaynakları yönetimi, tedarik zinciri ve küreselleşme konularının da birer kez ilişkilendirildiği görülmüştür.

Şekil 8. Yüksek Lisans Tezlerinin Tek-Vaka Modeli (Kod Hiyerarşisi)

Şekil 9. Doktora Tezlerinin Tek-Vaka Modeli (Kod Hiyerarşisi)

MAXQDA aracılığı ile yapılan Tek-Vaka Modelini (Kod Hiyerarşisi) gruplandırılan belgelerde kod alt kod modelini hiyerarşik olarak gösterme imkânı sunmaktadır. Yukarıda yer verilen Şekil 8'deki görsel Yüksek Lisans tezlerinin kod hiyerarşisini göstermektedir. MAXQDA aracılığı ile yapılan bu analizde analize dahil edilen yüksek lisans tezlerinin hangi üniversitelerde yapıldığı, hangi enstitüler bünyesinde yapıldığı, hangi anabilim dallarında yapıldığı, yapılan tezlerde uygulanan araştırma yöntemlerini, tezlerin yayın yıllarını ve danışmanların unvanlarını göstermektedir. Doktora tezlerine ait kod hiyerarşisin görmek amacıyla yapılan analiz sonuçları da Şekil 9'da görülmektedir. Bu analizde de analize dahil edilen doktora tezlerinin hangi üniversitelerde yapıldığı, hangi enstitüler bünyesinde yapıldığı, hangi anabilim dallarında yapıldığı, yapılan tezlerde uygulanan araştırma yöntemlerini, tezlerin yayın yıllarını ve danışmanların unvanlarını göstermektedir.

Şekil 10. Kod Bulutu

Kod bulutu, MAXQDA aracılığı ile elde edilen ve kodlanan belgelerde en çok kullanılan kodları gösteren analizdir. Aşağıda yer verilen kod bulutu haritasında araştırmamıza dahil edilen tüm lisansüstü tezlerin ilişkilendirildiği konu başlıklarının ne sıklıkla kullanıldığını göstermektedir. Kodların büyüklüğü ve merkeze yakınlığı kodların kullanılma sıklığını göstermektedir. Araştırmamızda yaptığımız kod bulutu analizinde tüm belgeler içerisinde en çok “Verimlilik” kodunun kullanıldığı, “Performans” ve “Memnuniyet” kodlarının da yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yönetim ve bilişim sistemleri konusu ile ilgili olarak sosyal bilimler alanında yapılan lisansüstü tezlerin sistematik derlemesinin yapıldığı bu çalışmada, tez çalışmalarının en çok Bilkent ve Selçuk üniversitelerinde yapıldığı yine bu tezlerin %87,2'nin Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yapıldığı görülmüştür. Anabilim dalları dağılımına bakıldığında tez çalışmalarının yoğun olarak işletme ve işletme yönetimi anabilim dalları bünyesinde yapıldığı ve araştırmacıların daha çok yüksek lisans tez çalışması yaptığı tespit edilmiştir. Araştırmacılar tarafından yapılan tez çalışmalarının en çok verimlilik konusu ile ilişkilendirildiği ancak memnuniyet, performans ve kurumsal yönetim konularının da sıklıkla ilişkilendirildiği görülmüştür. Tez çalışmalarının yıllara göre dağılıma baktığımızda ise yönetim ve bilişim sistemleri konusunun 2005 yılından itibaren artan bir şekilde çalışıldığı ve 2015-2019 yılları arasında en çok sayıya ulaştığı ancak 2020 yılı itibarıyla bu konuda yapılan çalışmaların sayısında düşüş yaşandığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmadan elde ettiğimiz sonuçlara bakıldığında yönetim ve bilişim sistemlerinin halen çok yoğun bir şekilde ele alınmadığı görülmektedir. Konu ile ilgili çalışma yapacak araştırmacıların yönetim ve bilgi sistemlerinin işletme ve organizasyonlarda çalışan ve yönetim üzerindeki etkilerini daha farklı parametrelerle incelemesinin anlamlı olacaktır. Yönetim bilişim sistemlerinin çalışanların örgütsel adalet, tükenmişlik, liderlik gibi konu başlıkları ile ilişkilendirilerek literatüre katkı sunacakları düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan A. (2018). Systematic reviews and meta-analyses. *Acta Medica Alanya*, 2(2),62-63.
- Arslan, M. (2001). *Yönetim ve organizasyon*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Cebeci, H. İ. (2021). Yönetim bilişim sistemleri literatüründe çok kriterli karar verme teknikleri: sistematik bir inceleme. *İşletme Bilimi Dergisi*, 9(1), 111-147.
- Davis, G. and Olson, M. (1985). *Management Information Systems—Conceptual Foundations, Structure, and Development*. McGraw-Hill Book Co.
- Güleş, H. K. (2000). Bilişim sistemlerinin toplam kalite yönetimindeki yeri ve önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 103-113.
- Haag, S., Cummings, M., & Dawkins, J. (1998). Management information systems. *Multimedia systems*, 279, 280-297.
- King, W. R. (1978). Strategic planning for management information systems. *MIS quarterly*, 27-37.
- Lasserson, T. J., Thomas, J. ve Higgins, J. P. T. (2019). Starting a review. In J. P. T. Higgins vd. (Eds), *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions* (2nd Edition) (pp. 3-12). Hoboken: Wiley-Blackwell.
- O'brien, J. A., & Marakas, G. M. (2006). *Management information systems* (Vol. 6). McGraw-Hill Irwin.
- Swanson, E. B. (1974). Management information systems: appreciation and involvement. *Management science*, 21(2), 178-188.
- Tauber, D., & Schwartz, D. G. (2011). Integrating knowledge management with the systems analysis process. In *Encyclopedia of Knowledge Management, Second Edition* (pp. 431-441). IGI Global.
- Walsh, J. J., & Kanter, J. E. R. O. M. E. (1988). Toward more successful project management. *Journal of Systems Management*, 39(1), 16-21.